

Til lovforslag nr. L 19 og L 20. Betænkning afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 8. december 1985

Betænkning

over

I. Forslag til lov om skattemæssig behandling af gevinst og tab på fordringer og gæld

II. Forslag til lov om ændring af selskabsskatteloven

(Udloddende investeringsforeninger)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for skatter og afgifter, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlig og/eller skriftlig henvendelse fra:

Advokatrådet,
Danmarks Sparekasseforening,
Erhvervenes Skatteudvalg,
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer,
Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger,
Skatte Revisor Foreningen, SRF,
Tholstrup, Knud, København V.

Ministeren for skatter og afgifter har stillet nedenstående ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og fremskridtspartiets medlemmer) lovforslagene til *vedtagelse* med de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag. Flertallet udtaler i øvrigt:

Reglen i § 7 om mindsterente i forslag til lov om skattemæssig behandling af gevinst og tab på fordringer og gæld (L 19) vil generelt fjerne mulighederne for spekulation i kursgevinster for midler, som den skattepligtige i forvejen råder over eller tilvejebringer ved lån. Imidlertid kan man ikke udelukke, at et mindre antal skatteydere vil kunne opnå betragtelige kursgevinster ved særlige spekulative arrangementer.

Ændringsforslagene nr. 6 og 14 går ud på at opretholde kursgevinstbeskatning for et lille antal skatteydere i perioden indtil udgangen af indkomståret 1986. Det drejer sig om de skatteydere, der hidtil har været omfattet af ligningslovens § 4 og statsskattelovens spekulationsbestemmelse. Forligspartierne er enedes om denne ændring for at overvåge udviklingen og om fornødent at justere reglerne om beskatning af kursgevinster hos næringsskattepligtige.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslagene ved 2. behandling og vil stille eventuelle ændringsforslag uden for betænkningen.

Mindretallet må notere sig, at udvalgets behandling af denne sag har været groft uforsvarlig. En række besvarelser og ministerens ændringsforslag fremkom først samme dag, som betænkningen blev afgivet. I så komplicerede lovforslag er det helt urimeligt at tvinge de partier, der ikke fungerer som gummistempler for regeringen, til at skulle tage stilling med så kort varsel, især på baggrund af, at sagen havde ligget i udvalget i 2 måneder, før ministeren kunne give de nødvendige oplysninger.

Mindretallet håber ikke, at denne sags behandling skal danne præcedens for den måde, den samlede skattereform skal køres igennem på.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslagene til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag
til

I. Forslag til lov om skattemæssig behandling af gevinst og tab på fordringer og gæld

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF og FP):

Til § 2

1) Paragraffen affattes således:

»§ 2. Skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5-6, og stk. 2, 1. pkt., samt § 2, stk. 1, litra a, eller efter lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter skal ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregne gevinst og tab på fordringer, som omfattes af § 1. Skattepligten er dog betinget af, at de driver virksomhed som pengeinstitut, forsikringsselskab eller investeringsforening, eller er omfattet af lov om realkreditinstitutter; lov om visse kreditinstitutter eller i øvrigt udøver næring ved køb og salg af fordringer eller driver næringsvirksomhed ved finansiering.«

Til § 5

2) I stk. 1 ændres »jfr. dog § 5, stk. 3 og stk. 4.« til: »jfr. dog § 5, stk. 3-5.«

3) Stk. 2. affattes således:

»Stk. 2. For øvrige skattepligtige gælder § 5, stk. 4-5, og § 6, stk. 1, samt statsskattelovens §§ 4-6.«

4) Efter stk. 4 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 5. Hvis en fordring, som omfattes af § 1, stiftes på sådanne vilkår, at fordringens værdi på tidspunktet for skyldnerens påtagelse af forpligtelsen overstiger det beløb, som skyldneren skal indfri, skal skyldneren medregne denne gevinst ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. § 8, stk. 1 og stk. 2, 4. og 5. pkt., anvendes ikke. En skyldners overtagelse af en forpligtelse betragtes efter 1. pkt. ikke som stiftelse af en ny forpligtelse, når vilkårene for forpligtelsen i øvrigt forbliver uændrede. Reglen i 1. pkt. gælder ikke,

hvis fordringen ved skyldnerens påtagelse af forpligtelsen er forrentet med indtil 2 procent-points over mindsterenten efter § 7, og fordringshaveren er et af de i § 7, stk. 5, 1. pkt., nævnte institutter.«

Til § 6

5) I stk. 1 ændres »§ 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5-6, samt § 2, stk. 1, litra a), i lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v.« til: »§ 1, stk. 1, nr. 1-3 og 5-6, og stk. 2, 1. pkt., samt § 2, stk. 1, litra a, i selskabsskatteloven eller efter lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v.«.

Til § 10

6) I stk. 1 affattes 2. pkt. således:

»Reglerne i statskattelovens § 5, stk. 1, litra a, om gevinst og tab ved salg af den skattepligtiges fordringer, finder fortsat anvendelse, hvis salget er foretaget i spekulationsøjemed inden udgangen af indkomståret 1986.«

7) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. § 5, stk. 5, har virkning for forpligtelser påtaget den 11. december 1985 eller senere.«

8) I stk. 2, som bliver stk. 3, affattes 2. pkt. således:

»Fordringer, der er udstedt før den 2. oktober 1985, men erhvervet den 2. oktober 1985 eller senere, omfattes af § 7, hvis gevinst realiseres i kalenderåret 1986, og af § 6, stk. 2, hvis gevinst realiseres i kalenderåret 1986 eller senere.«

9) Efter stk. 2, som bliver stk. 3, indsættes som nyt stykke:

»Stk. 4. Fordringer, som skattepligtige i henhold til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. har erhvervet inden den 11. december 1985, omfattes ikke af § 6, stk. 2, og § 7. Dette gælder ikke uforrentede, børsnoterede obligationer. Fordringer, der er erhvervet den 11. december 1985 eller senere omfattes af § 6, stk. 2, og § 7, hvis gevinst realiseres i indkomståret 1987 eller følgende indkomstår, jfr. dog stk. 3, 2. pkt.«

Stk. 3-7 bliver herefter stk. 5-9.

10) 1 stk. 4, der bliver stk. 6, affattes 1. pkt. således.

»Selskaber m.v. som for indkomståret 1986 omfattes af ligningslovens § 4, uden at være omfattet af § 2, skal ved opgørelse af den skattepligtige indkomst i senere indkomstår medregne gevinst og tab på de fordringer, som ved udgangen af indkomståret 1986 er i selskabets besiddelse, og som omfattes af beskatning efter ligningslovens § 4.«

11) Stk. 6, der bliver stk. 8, affattes således:

»Stk. 8. Skattepligtige, der efter § 2 eller § 3 skal medregne gevinst og tab på fordringer, som efter de hidtidige regler ikke har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, kan ved anvendelse af § 8, stk. 2, 2. pkt., i stedet for anskaffessummen benytte værdien ved begyndelsen af indkomståret 1986 eller værdien pr. 31. december 1985. Skattepligtige i henhold til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. kan i de i 1. pkt. nævnte tilfælde i stedet for anskaffessummen benytte værdien ved begyndelsen af indkomståret 1987 eller værdien pr. 31. december 1986.«

12) Stk. 7, der bliver stk. 9, affattes således:

»Stk. 9. Selskaber m.v., der efter § 5, jfr. § 2, skal medregne gevinst og tab på gæld, som efter de hidtidige regler ikke har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, kan ved anvendelse af § 8, stk. 2, 4. pkt., i stedet for værdien ved forpligtelsens påtagelse, benytte forpligtelsens værdi ved begyndelsen af indkomståret 1986 eller værdien pr. 31. december 1985. Skattepligtige i henhold til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. kan i de i 1. pkt. nævnte tilfælde i stedet for værdien ved forpligtelsens påtagelse, benytte forpligtelsens værdi ved begyndelsen af indkomståret 1987 eller værdien pr. 31. december 1986.«

13) Efter stk. 7, som bliver stk. 9, indsættes som nye stykker:

»Stk. 10. Skattepligtige, der efter § 6, stk. 1, skal medregne gevinst og tab på fordringer i fremmed valuta, som efter de hidtidige regler ikke har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, kan ved

anvendelse af § 8, stk. 2, 2. pkt., i stedet for anskaffessummen benytte værdien ved begyndelsen af indkomståret 1986 eller værdien pr. 31. december 1985. Skattepligtige i henhold til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. kan i de i 1. pkt. nævnte tilfælde i stedet for anskaffessummen benytte værdien ved begyndelsen af indkomståret 1987 eller værdien pr. 31. december 1986.

Stk. 11. Skattepligtige, der efter § 6, stk. 1, skal medregne gevinst og tab på gæld i udenlandsk valuta, som efter de hidtidige regler ikke har skullet medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, kan ved anvendelse af § 8, stk. 2, 4. pkt., i stedet for værdien ved forpligtelsens påtagelse, benytte forpligtelsens værdi ved begyndelsen af indkomståret 1986 eller værdien pr. 31. december 1985. Skattepligtige i henhold til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. kan i de i 1. pkt. nævnte tilfælde i stedet for værdien ved forpligtelsens påtagelse, benytte forpligtelsens værdi ved begyndelsen af indkomståret 1987 eller værdien pr. 31. december 1986.«

Stk. 8 bliver herefter stk. 12.

Til § 11

14) § 11 affattes således:

»§ 11. I lov om påligning af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven), jfr. lovbekendtgørelse nr. 405 af 2. september 1985, som ændret ved lov nr. 494 af 27. november 1985, ophæves § 4 og § 8 D.

Stk. 2. Ophævelsen af ligningslovens § 4 har virkning fra og med indkomståret 1987.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 5

I forbindelse med fremsættelsen af forslaget til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. foreslås det i §§ 2 og 6 tillige at henvise til disse beskatningsregler.

Ændringen af § 2 bevirker, at skattepligtige i henhold til fondsbeskatningsforslaget til den skattepligtige indkomst skal medregne gevinst og tab på fordringer, såfremt de driver en af de i bestemmelsen opregnede virk-

somheder, herunder virksomhed som realkreditinstitut m.v. Bestemmelsen omfatter også de obligationsudstedende institutter, der er nævnt i fondsbeskatningsforslagets § 1, nr. 4, selv om de ikke er omfattet af lov om realkreditinstitutter. Det følger af, at de driver næringsvirksomhed ved finansiering.

Forslaget til ændring af § 6 bevirker tilsvarende, at skattepligtige i henhold til fondsbeskatningsforslaget tillige er skattepligtige af gevinster eller tab på fordringer i fremmed valuta efter samme regler som aktieselskaber m.v.

De fonde og foreninger, der ikke omfattes af § 2, omfattes af kursgevinstordningen, jfr. bemærkningerne til nr. 9-12.

Til nr. 2-4 og 7

Ændringsforslagene skal modvirke den skattemæssige interesse i udstedelse af fordringer med en så høj pålydende rente, at fordringerne udstedes til kurser over pari. Disse fordringer udstedes således med et »indbygget« kurstab for långiver og en »indbygget« kursgevinst for låntager.

Ved sådanne arrangementer opnår låntageren en kursgevinst. Ved indfrielsen af lånet skal låntageren således tilbagebetale et mindre beløb end det, der er lånt. Denne gevinst vil være skattefri for en låntager, der ikke generelt skal medregne gevinst og tab på fordringer ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Låntageren skal dog betale en højere rente for lånet, end hvis det var udstedt til pari.

Arrangementet kan hænge sammen for långiver, forudsat at der er tale om en långiver, der generelt skal tage gevinst og tab på fordringer i betragtning ved indkomstopgørelsen. Det tab, som långiveren konstaterer ved indfrielsen - svarende til låntagers gevinst - vil således være fradragsberettiget.

Arrangementerne med lån til overkurs er kun interessante, så længe der er asymmetri i reglerne. Der skal derfor være en sammenhæng mellem den skattemæssige behandling af gevinsten hos låntager og tabet hos långiveren. Långivers tabsfradrag skal modsvares af en skattepligtig gevinst hos låntageren. Interessen vil således bortfalde, hvis gevinsten på låntagersiden gøres skattepligtig.

Det foreslås derfor, at der sker en beskatning af den gevinst, som låntager får ret til

ved optagelsen af sådanne lån. Skattepligten omfatter forskellen mellem låneprovenuets og den pålydende hovedstol. Dette gælder uden hensyn til, at gevinsten i realiteten først indtjenes i forbindelse med lånets afvikling over en måske ret lang løbetid.

Skattepligten indtræder kun, såfremt det er aftalt ved gældsforholdets stiftelse, at låntager skal tilbagebetale et mindre beløb end det, der oprindeligt er lånt.

Bestemmelsen gælder endvidere ikke låntagers gevinst på fordringer udstedt til et realkreditinstitut med en pålydende rente, der på stiftelsestidspunktet svarer til mindsterenten plus 2 procent-points. Dette skyldes, at institutterne har behov for at afvikle låneudbetalingen på basis af obligationer med kurs tæt på pari. Der kan endvidere forekomme tilfælde, hvor mindsterenten ved et markedsrentefald ikke er fulgt tilstrækkeligt hurtigt med ned.

Boligministeren har tilkendegivet, at han vil henstille til realkreditinstitutterne, at de ikke giver lånetilbud (yder lån) på basis af obligationer, hvis kurs på tilbudstidspunktet (låneeffektiveringstidspunktet) ligger over 100.

Beskatningen sker efter den foreslåede bestemmelse på det tidspunkt, hvor låntager optager lånet. Senere skyldnerskifte udløser ikke ny beskatning, hvis lånets vilkår forbliver uændrede.

Forslaget har virkning for gældsforpligtelser, der påtages den 11. december 1985 eller senere. Ændringsforslaget må formodes at medføre, at der ikke indgås låneaftaler, som udløser den foreslåede beskatning. Ændringsforslaget vil således ikke medføre noget merprovenu, men hindre et muligt provenutab.

Til nr. 6

Efter lovforslaget skal de gældende regler om beskatning af gevinster og tab på fordringer erhvervet i spekulationshensigt ophæves med virkning fra og med indkomståret 1986.

Efter ændringsforslaget udskydes ophævelsen af spekulationsreglen således, at den først ophæves med virkning fra og med indkomståret 1987.

Ændringsforslaget vil formentlig kun berøre et meget begrænset antal skattepligtige. Forslaget vil ikke tilskynde de pågældende til

at realisere gevinster inden indkomståret 1987. Derimod kan forslaget tilskynde til at realisere eventuelle kurstab inden dette tidspunkt. Det må derfor antages, at ændringsforslaget kun vil medføre meget begrænsede provenuændringer.

Til nr. 8

Efter lovforslaget skal gevinster, der realiseres den 1. januar 1986 eller senere, ikke medregnes ved indkomstopgørelsen efter kursgevinstordningen, hvis fordringen er erhvervet før den 2. oktober 1985. (Dette skal dog ikke gælde for uforrentede børsnoterede obligationer).

Hvis fordringen erhverves den 2. oktober 1985 eller senere, gælder reglen om mindsterenten. Dette betyder, at gevinster skal medregnes ved indkomstopgørelsen, hvis kravet til mindsterenten ikke er opfyldt, såfremt gevinsterne realiseres den 1. januar 1986 eller senere.

Efter ændringsforslaget sker der for fordringer i danske kroner en ophævelse af den såkaldte erhvervsregel med virkning fra 1. januar 1987. Dette betyder, at gevinster på sådanne fordringer, der er udstedt før den 2. oktober 1985, men erhvervet den 2. oktober 1985 eller senere, ikke skal medregnes ved opgørelsen efter kursgevinstordningen, hvis de realiseres den 1. januar 1987 eller senere.

For valutafordringer og for uforrentede børsnoterede obligationer sker der ingen ændringer.

Ved bedømmelse af ændringsforslagets provenumæssige virkninger må tages i betragtning, at den helt overvejende del af obligationerne med kuponrente under 9 pct. nok enten er fast placeret hos de nuværende ejere til udløb eller har så lang restløbetid, at private vil være tilbageholdende med at købe dem. For langfristede obligationer udgør kursgevinst kun en lille del af afkastet, og inden disse papirers restløbetid bliver så kort, at private kunne blive interesserede, kan der i mellemtiden være udstedt en stor mængde »blåstemplede« obligationer med 7-8 pct. pålydende rente, såfremt tendensen til rentefald fortsætter.

Det må derfor forventes, at interessen for at anskaffe disse papirer vil være meget begrænset. Der vil derfor næppe blive tale om noget større provenutab.

Til nr. 9-12

Skattepligten i henhold til forslaget til lov om beskatning af fonde, visse foreninger og institutter m.v. skal gælde fra og med indkomståret 1987.

Det foreslås, at kursgevinstordningen som foreslået i § 7 for fonde m.v. alene skal gælde for så vidt angår fordringer erhvervet efter fremsættelsen af dette ændringsforslag. Beskatningen af realiserede kursgevinster er desuden betinget af, at den pågældende fond m.v. på realisationstidspunktet er omfattet af de udvidede beskatningsregler, hvilket som nævnt er tilfældet fra og med indkomståret 1987.

Endvidere foreslås det, at fonde m.v., der ikke hidtil har været skattepligtige af kursgevinster, ved opgørelsen af gevinster og tab i stedet for anskaffelsessummen skal kunne benytte værdien ved udgangen af indkomståret eller kalenderåret 1986.

Tilsvarende foreslås det, at opgørelsen af gevinst og tab på gæld, der efter § 5 fremover vil være skattepligtig for fonde m.v., kan finde sted på grundlag af værdien ved udgangen af kalender- eller indkomståret 1986.

Endelig indeholder forslaget visse ændringer, der tilsigter at præcisere, fra hvilket tidspunkt selskaber, fonde og lignende er omfattet af de nye regler om beskatning af gevinst og tab på fordringer og gæld.

Til nr. 13

§ 6, stk. 1, fastlægger, at selskaber m.v. skal medregne gevinst og tab på fordringer og gæld i fremmed valuta.

For nogle selskabers vedkommende er der antagelig tale om en udvidelse af skattepligten i forhold til de hidtil gældende regler. Det vil f.eks. være tilfældet for så vidt angår akkumulerende investeringsforeninger. Endvidere indgår nu såvel kursgevinster og -tab på grund af valutakurssvingninger som kursgevinster og -tab på grund af børskurssvingninger i beregningsgrundlaget.

Bestemmelsen fastlægger derfor nogle særlige overgangsregler for selskaberne. Selskaberne har mulighed for at vælge, hvilken værdi fordringen eller gælden skal ansættes til. Selskaberne kan således vælge mellem anskaffelsessummen og værdien pr. 31. de-

Bet. o. lovf. vedr. gevinst og tab på fordringer og gæld m.m.

cember 1985 eller værdien ved begyndelsen af indkomståret 1986.

Til nr. 14

Efter lovforslaget sker ophævelsen af bestemmelsen i ligningslovens § 4 med virkning fra og med indkomståret 1986.

Efter ændringsforslaget udskydes ophævelsen af ligningslovens § 4, således at denne får virkning fra og med indkomståret 1987.

Ændringsforslagene vil formentlig kun berøre et meget begrænset antal skattepligtige. Forslagene vil ikke tilskynde de pågældende til at realisere gevinster inden 1. januar 1987. Derimod kan forslagene tilskynde til at realisere eventuelle kurstab inden denne dato. Det må derfor antages, at ændringsforslagene kun vil medføre meget begrænsede provenuændringer.

Ændringsforslag
til

II. Forslag til lov om ændring af selskabsskateloven

(Udloddende investeringsforeninger)

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af SF og FP):

Til § 2

Paragraffen affattes således:

»§ 2

Stk. 1. Loven har virkning fra og med ind-

komståret 1986.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på kursgevinster på fordringer, som er erhvervet før den 2. oktober 1985, medmindre der er tale om uforrentede, børsnoterede obligationer. Loven finder heller ikke anvendelse på kursgevinster på fordringer i danske kroner, som er udstedt før den 2. oktober 1985, men erhvervet den 2. oktober 1985 eller senere, hvis gevinsten realiseres efter 31. december 1986.

Stk. 3. For uforrentede, børsnoterede obligationer, der er erhvervet før den 2. oktober 1985, finder loven ikke anvendelse på kursgevinster, der overstiger forskellen mellem afståelsessummen og fordringens værdi pr. 31. december 1985.«

Bemærkninger

Ændringen til § 2, stk. 1, er redaktionel.

I § 2, stk. 2 og 3, er det præciseret, at investeringsforeninger skal udlodde gevinster på uforrentede, børsnoterede obligationer, der er erhvervet før 2. oktober 1985. Sådanne gevinster er ifølge lovforslag L 19 skattepligtige for personer og selskaber. Reglen går ud på, at gevinster på uforrentede, børsnoterede obligationer – uanset anskaffelsestidspunktet – skal udloddes. Det skal dog kun gælde for den del af kursgevinsten, der opnås efter 31. december 1985.

Endvidere er der i § 2, stk. 2, 2. pkt., foretaget en ændring, der er en konsekvens af, at den såkaldte erhvervsregel i lovforslag L 19 foreslås ophævet med virkning fra 1. januar 1987.

Hagen Hagensen (KF) nfm. Collet (KF) Houe (KF) Fogh Rasmussen (V)

Birthe Rønn Hornbech (V) Bente Juncker (CD) Dohrmann (FP)

Arne Bjerregaard (KrF) Jytte Hilden (S) Sonja Mikkelsen (S) Lohmann (S)

Lykketoft (S) Stavad (S) fmd. Tastesen (S) Rahbæk Møller (SF) Thoft (SF)

Bernhard Baunsgaard (RV)

Partierne VS og FD havde ikke medlemmer i udvalget.